

Ważki (Odonata) obserwowane wokół wsi Wyliny-Ruś na Podlasiu Dragonflies (Odonata) observed near Wyliny-Ruś (Poland, Podlasie)

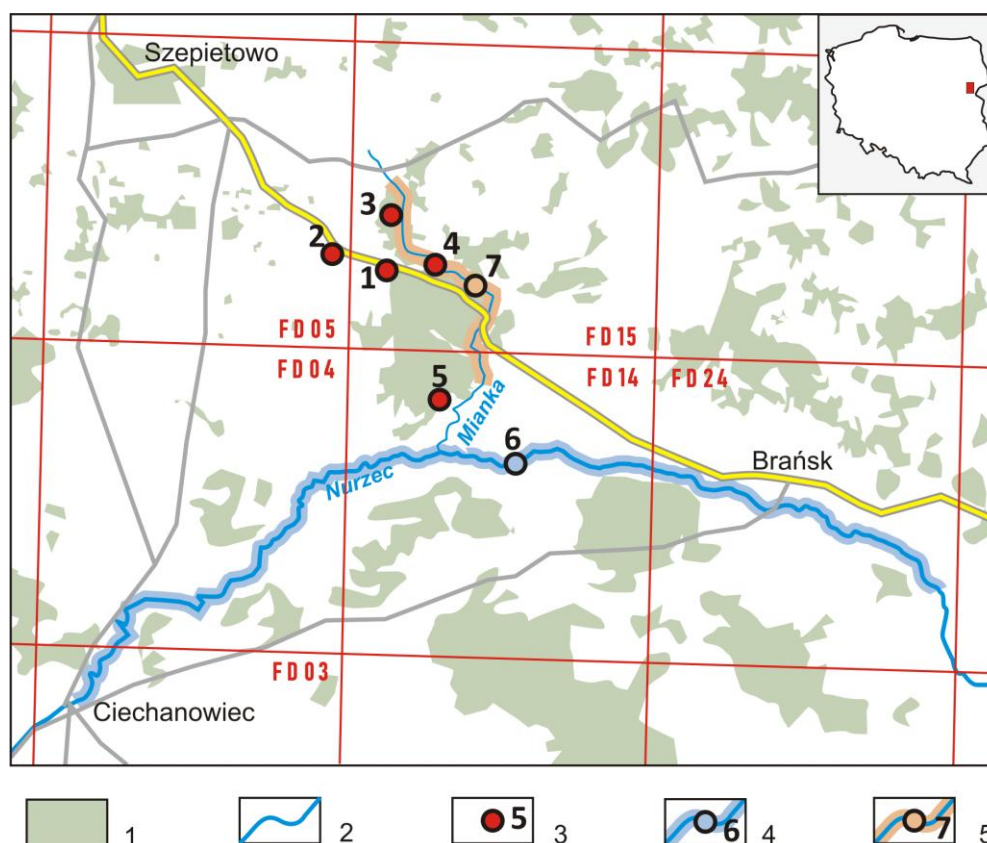
Paweł KOBYŁECKI

ul. Liryczna 8, 04-410 Warszawa e-mail: fario@poczta.fm

Abstract The observations were conducted in the ponds and rivers near Wyliny-Ruś village in 2014-2020. In total, 34 dragonfly species were recorded, including protected *Leucorrhinia pectoralis* (CHARPENTIER, 1825).

Key Words. Odonata, Poland, Podlasie.

Stanowisko/Teren: Teren badań obejmuje obszar położony wokół wsi Wyliny-Ruś (woj. podlaskie, pow. wysokomazowiecki i bielski). Siedliska, w których dokonano obserwacji to sztuczne zbiorniki i niewielkie rzeki. **UTM: FD03, FD04, FD05, FD14, FD15 i FD24.** Mezoregion: 843.35 Wysoczyzna Wysokomazowiecka (SOLON i in. 2018) (Ryc. 1, Tab. 1).

Ryc. 1. Teren badań i położenie stanowisk badawczych (numeracja jak w tekście):

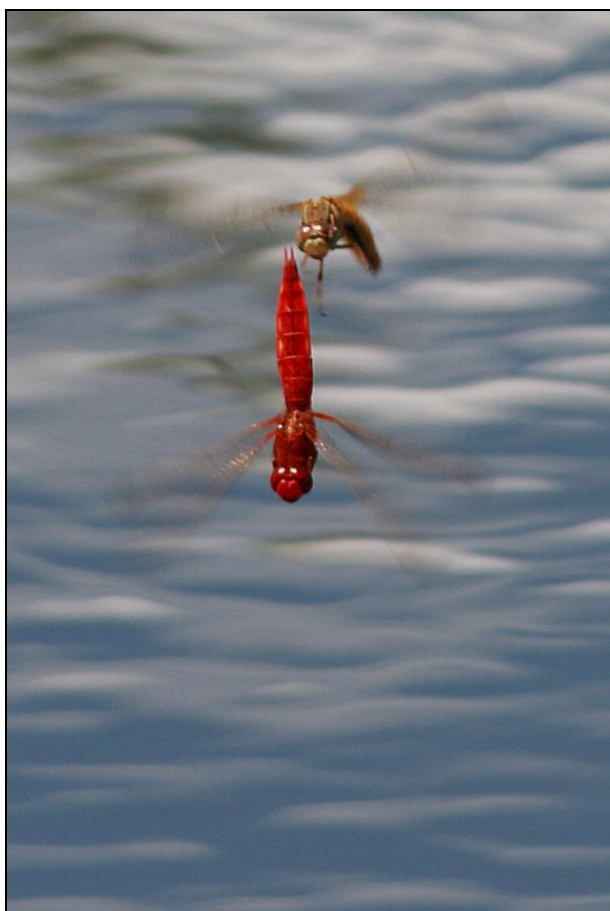
Fig. 1. Map of the study area showing the positions of the dragonfly localities (numbers as in the text):
1 – lasy, 2 – rzeki, 3 – stanowiska, 4 – badany odcinek rzeki Nurzec, 5 – badany odcinek rzeki Mianka
1 – forests, 2 – rivers, 3 – sites, 4 – investigated section of Nurzec River, 5 – investigated section of Mianka River

Tabela 1. Wykaz badanych stanowisk

Table. 1. List of investigated sites

No.	Stanowisko Site	Współrzędne / Coordinates		UTM	Siedlisko Habitat
		E	N		
1	Wyliny Ruś	22.648545	52.809753	FD15	Sztuczny staw przydomowy
2	Chorążyce	22.626518	52.814228	FD05	Dwie glinianki
3	Zalesie	22.654988	52.821659	FD15	Małe wyrobisko piasku w lesie
4	Nowe Rzepki	22.678276	52.808445	FD15	Średnie wyrobisko piasku na skraju lasu
5	Mień	22.674755	52.770864	FD14	Duże wyrobisko piasku w terenie otwartym
6	Rzeka Nurzec			FD03; FD04; FD14; FD24;	Dolina rzeki
7	Rzeka Mianka	22.677320	52.809594	FD14; FD15	Dolina rzeki

Materiał i metody. Obserwacje prowadzono w roku 2020 (data bez podania roku), wyjątkowo rozszerzając je o stwierdzenia z lat wcześniejszych (data z podaniem roku). Identyfikacji osobników dokonywano przeżyciowo, wykonując dokumentację fotograficzną. Zbierano również wylinki.

Fot. 1. *Crocothemis erythraea* – stanowisko 2, 04.07.2020
Photo 1. *Crocothemis erythraea* – site 2, 04.07.2020

Fot. 2. *Ischnura pumilio* – stanowisko 7, 13.06.2020
Photo 2. *Ischnura pumilio* – site 7, 13.06.2020

Fot. 3. *Erythromma viridulum* – stanowisko 2, 04.07.2020
Photo 3. *Erythromma viridulum* – site, 2, 04.07.2020

Wyniki. Stwierdzono 34 gatunki ważek. Wykaz wraz z uwagami dotyczącymi statusu ochronnego i zoogeografii przedstawiono poniżej.

Wykaz stwierdzonych gatunków:

1. *Calopteryx splendens* (HARRIS, 1870) – 11-13.06, 16.08, st. 6 i 7, do kilkudziesięciu ♂♂ i ♀♀ 12.06, st. 6 (spływ kajakiem), **kilka tysięcy** ♂♂ i ♀♀
2. *Calopteryx virgo* (LINNAEUS, 1758) – obserwowane w poprzednich latach na st. 6
3. *Chalcolestes viridis* (VANDER LINDEN, 1825) – 12.10.2019, st. 3, tandem
4. *Ischnura elegans* (VANDER LINDEN, 1820) – 12-13.06, 4.07, 26.07, 16.08, st. 1, 2, 4-7, do kilkudziesięciu ♂♂ i ♀♀
5. *Ischnura pumilio* (CHARPENTIER, 1825) – 13.06, st. 7, 1 ♀ (Fot. 2)
6. *Enallagma cyathigerum* (CHARPENTIER, 1840) – 11.06, st. 3, 1 ♂ 4.07, st. 2, kilka ♂♂ i ♀♀
7. *Coenagrion pulchellum* (VANDER LINDEN, 1825) – 13.06, st. 2, 1 ♂
8. *Coenagrion puella* (LINNAEUS, 1758) – 11-13.06, 4-5.07, 26.07, st. 1-4, 6, 7, do kilkuset ♂♂ i ♀♀
9. *Coenagrion hastulatum* (CHARPENTIER, 1825) – 4.07, 26.07, st. 2, do kilkunastu ♂♂ i ♀♀; w poprzednich latach obs. na st. 1
10. *Erythromma najas* (HANSEMANN, 1823) – 12-13.06, 4.07, 26.07, st. 2, 4-7, do kilkudziesięciu ♂♂ i ♀♀
11. *Erythromma viridulum* (CHARPENTIER, 1840) – 26.07, st. 2, kilka ♂♂ i ♀♀ (Fot. 3)
12. *Pyrrhosoma nymphula* (SULZER, 1776) – 11-12.06, st. 3, 6, 7, do kilkunastu ♂♂ i ♀♀
13. *Platycnemis pennipes* (PALLAS, 1771) – 13.06, 26.07, 16.08, st. 4-6, do kilkudziesięciu ♂♂ i ♀♀
14. *Aeshna mixta* LATREILLE, 1805 – 16.08, st. 4, 1 ♂
15. *Aeshna affinis* VANDER LINDEN, 1825 – 26.06, st. 2, 2 ♂♂ **Gatunek „południowy”**.
16. *Aeshna grandis* (LINNAEUS, 1758) – 26.06, 16.08, 26.08, st. 1, 3, 4, 7, do kilku ♂♂ i ♀♀
17. *Aeshna cyanea* (MÜLLER, 1764) – 16.08, 26.08, st. 1, 3, 6, do kilku ♂♂ i ♀♀
18. *Anax imperator* LEACH, 1815 – 13.06, st. 2, 2 wylinki; 4.07, 26-27.07, 26.08, st. 2-4, do kilku ♂♂ i ♀♀
19. *Anax parthenope* (SELYS, 1839) – 13.06, st. 5, 2 ♂♂
20. *Gomphus vulgatissimus* (LINNAEUS, 1758) – 12.06, st. 6 (spływ kajakiem), kilkanaście ♂♂ i ♀♀
21. *Cordulia aenea* (LINNAEUS, 1758) – 11-13.06, 5.07, st. 1, 3, 5, 6, do kilkunastu ♂♂ i ♀♀
22. *Somatochlora metallica* (VANDER LINDEN, 1825) – 12-13.06, 16.08, st. 5-7, do kilku ♂♂ i ♀♀
23. *Epitheca bimaculata* (CHARPENTIER, 1825) – 13.06, st. 5, 1 ♂
24. *Libellula quadrimaculata* (Linnaeus, 1758) – 11-12.06, 4.07, st. 2, 3, 6, do kilkunastu ♂♂ i ♀♀
25. *Libellula depressa* LINNAEUS, 1758 – 11-13.06, 4.07, st. 1, 2, do kilku ♂♂ i ♀♀
26. *Orthetrum cancellatum* (LINNAEUS, 1758) – 13.06, 4.07, 26-27.07, st. 2-5, do kilkunastu ♂♂ i ♀♀
27. *Orthetrum albistylum* (SELYS, 1848) – 4.07, 26.07, st. 2, do kilkunastu ♂♂ i ♀♀. **Gatunek „południowy”**.
28. *Leucorrhinia pectoralis* (CHARPENTIER, 1825) – 12.06, st. 3, 2 ♂♂. **Gatunek objęty ochroną gatunkową** (ROZPORZĄDZENIE ...).
29. *Sympetrum danae* (SULZER, 1776) – 16.08, st. 1, 1 ♀
30. *Sympetrum sanguineum* (MÜLLER, 1764) – 4.07, 26.07, 16.08, st. 4, 5, do kilkunastu ♂♂ i ♀♀

31. *Sympetrum flaveolum* (LINNAEUS, 1758) – 26.07, st. 2, 4, po kilkanaście ♂♂ i ♀♀
32. *Sympetrum striolatum* (CHARPENTIER, 1840) – 23.07.2017, st. 3, 1 teneralny ♂
33. *Sympetrum vulgatum* (LINNAEUS, 1758) – 4.07, 26.07, st. 1, 7, do kilkunastu ♂♂ i ♀♀
34. *Crocothemis erythraea* (BRULLÉ, 1832) – 4.07, st. 2, 1 para podczas kopulacji i składania jaj (Fot. 1). **Gatunek „południowy”**.

Podana lista z pewnością nie jest kompletna. W badanych kwadratach UTM w opracowaniu BERNARDA i in. (2009) wymienianych jest jeszcze pięć gatunków. Badany rejon należy jednak do naj słabiej zbadanych. Kwadraty FD03, FD04, FD05, FD14, FD15 i FD24 należą do słabo zbadanych (zero lub poniżej 10 stwierdzonych gatunków).

Piśmiennictwo

- BERNARD R., BUCZYŃSKI P., TOŃCZYK G., WENDZONKA J., 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- SOLON J., BORZYSZKOWSKI J., BIDŁASIK M., RICHLING A., BADORA K., BALON J., BRZEZIŃSKA-WÓJCIK T., CHABUDZIŃSKI Ł., DOBROWOLSKI R., GRZEGORCZYK I., JODŁOWSKI M., KISTOWSKI M., KOT R., KRAŻ P., LECHNIO J., MACIAS A., MAJCHROWSKA A., MALINOWSKA E., MIGOŃ P., MYGA-PIĄTEK U., NITA J., PAPIŃSKA EL., RODZIK J., STRZYŻ M., TERPIŁOWSKI S., ZIAJA W. 2018. Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. *Geographia Polonica*, 91 (2): 143-170
- ROZPORZĄDZENIE 2016. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dz. U., poz. 2183, 28 grudnia 2016r., Warszawa.